

Píšeme spomienky na mesto, ktoré sme poznali v detstve. Vo svojom vnútri ho stále vidíme milé a krásne. Vidíme ho s Prievádzanmi, ktorých sme stretávali. Vidíme domy, obchody, uličky... Mesto s korzom okolo námestia. Pánov, ktorí s rukami za chrbtom debatovali určite o dôležitých veciach. Mesto, ktoré žilo aj večer. Spomínajú: Mária Bielická (ďalej len B), rod. Khúebachová *1938, Marta Kučárová (ďalej K), rod. Kulová *1939, Jana Sonnbergerová (ďalej S), rod. Liebenbergerová *1943, Lýdia Šumichrastová (ďalej Š), rod. Briatková *1942. Naše spomienky sú z obdobia rokov 1945 – 1950 a prevedú vás popri kláštore piaristov, cez Moyzesovu ulicu a okolo námestia.

Naša Prievidza

Tak teda začíname na rohu prístavby kláštora piaristov. (Š) – Pod kláštrom, kde je v súčasnosti Lekáreň pod kláštrom, bol obchod s potravinami. Po vstupe do predajne sa predajný pult nachádzal vľavo. Za ním stával pán Kotrík. Pretože vtedy boli obchody s obsluhou, kupujúci si tovar vyžiadali u predávajúceho. Ten tovar doniesol na pult, všetko spočítal a zákazník zaplatil. Istý čas boli potraviny na prídel, ale myslelo sa aj na deti. Každý mesiac im rodičia mohli kúpiť vrecúško bonbónov a vrecúško kyslých cukríkov.

S týmto obchodom ma viaže malá úsmevná spomienka. Raz ma mama poslala k pánovi Kotríkovi kúpiť kvasnice. Keď som povedala, že si prosím kvasnice, pán Kotrík sa na mňa vážne pozrel a povedal, že kvasnice síce nemá, ale že mi dá droždie. A keď mama nebude spokojná, vraj ich môžem doniesť späť. Doma som bola poučená, že kvasnice a droždie je to isté. Dlhو som sa hanbila ísť do tohto obchodu. Časom, keď som na túto príhodu spomínala a predstavila si tvár pána Kotríka, vybavili sa mi jeho usmiate oči, pochopila som. Doteraz o tom rada rozprávam. Obchod mal niekoľko pomenovaní: Budúcnosť, Potraviny, Jednota a možno aj iné.

(S) – Povyše tohto obchodu predával noviny, kolký a známky pán Bley. Neskôr tam bol obchod s bicyklami. Nasledoval prvý vchod do nájomných bytov, kde bývali: Majdanovci, Ďurigovci, Rendekovci, Bahýlovci, Frejlachovci, Lochovci, Košíkovci, a Hodálovci. Ďalším obchodom v rade bola mliekareň, kde predávala pani Kriegerová.

(Š) – V predajni bol pult vpravo a v jeho strede veľké niekoľkolitrové nádoby. Do nich sa z 25 litrových kanví mlieko prelialo a potom ho predavačky hliníkovými naberačkami, či už litrovými alebo pollitrovými, podľa želania zákazníka naberali do prinesených „kondvierov“. Tie boli malé, veľké, červené, modré, biele, nové aj otlčené. Pred obchodmi, ale aj vo vnútri sa ľudia tlačili, predbiehali, vadili. Ešte sa nestálo disciplinované v rade. To sme sa naučili až neskôr.

(K) – Papiernictvo mal pán Kula v ďalšom obchodíku, v ktorom predával školské a kancelárske potreby, aj knihy. Po ňom mal tento obchod pán Majdan.

(Š) – Aj tu bol pult vpravo. Predavačky nám podľa želania vybrali ceruzky, perká do drevených rúčok, pravítka, výkresy alebo baliaci papier na učebnice a zošity. Obaly z umelej hmoty vtedy ešte neboli.

(S) – V druhom vchode nájomných bytov bývali: Kriegerovci, Kulovci, Liebenbergerovci, Fábryovci, Fedorovci, Ivanenkovci, Gajdošovci, Novákovci, Vrabcovci a Kuchárikovci. V susedstve bolo dámske kadeľníctvo a pánske holičstvo so známym holičom Bubom Majdanom. Prvým obchodom v historickej budove kláštora bolo mäsiarstvo asi pána Svitka. Vedľa neho bol obchod s cirkevnou tematikou – sv. Vojtech. Nasledoval Zelvoc a za ním vchod do školy. Ďalej bola predajňa Obuvi, vchod do sakristie, bytu pána správcu a vchod do Kostola Najsvätejšej Trojice.

(Š) – Cez omšu kostolník J. Fintora chodil od lavice k lavici a vyberal tzv. „do zvončeka“. Bolo to vrecúško so zvončekom na konci dlhej drevenej žrdky. Kto chcel, vložil do zvončeka peňažný príspevok. Na kláštornej budove sa doteraz zachovalo drevené obloženie okolo výkladov a dverí. Až na jednu výnimku. Zatiaľ. Dúfam, že to tak zostane. Ved' je to jedna z mála zachovaných pamiatok na staré mesto. Za chodníkom opisovanej časti bol pás zelene vysadený stromami a kríkmi. Na konci stáli dve sochy – sv. Ján Nepomucký a Immaculata. Časť zelene a sochy sa zachovali dodnes.

(B) – Za kostolom po pravej strane Moyzesovej ulice boli vtedy tie isté domy, ako sú aj dnes. Menili sa iba prevádzkovatelia. Prvou bola Lekáreň Strauss – Borský. Pokračovalo Valachovo holičstvo a Masárov textil. Priechodom sa vchádzalo na malý dvor a odtiaľ do bytov nad obchodmi. V nich bývali: Dr. Paule, ktorý tam mal aj ordináciu, Dr. Vážan, zubný lekár s ordináciou, ďalej: Modranovci, Galusovci, Námesní, Ťapuškoveci a Erdöšovci. Za predajňou Drogérie bol obchod s metrážou, potom dámske krajčírstvo. Nasledovalo zlatníctvo-hodinárstvo pána Ihringa, potraviny Vojtecha Čertíka a na konci veľký obchod Odevy.

(B) – Obchod Vojtecha Čertíka nebol veľký, bolo v ňom však všetko, čo gazdiná do kuchyne potrebovala (múka, cukor, soľ atď.). Pani Mária Čertíková, rod. Leporisová, bola pravou obchodníčkou. Svojmu obchodíku vedela robiť reklamu. Napríklad pred Mikulášom napiekla rôzne keksy. Vrecúška z červeného celofánu naplnila keksami, jablčkami, orechmi, lieskovcami, sušeným ovocím a sladkosťami. Tieto Mikulášske balíčky ponúkala zákazníkom. Inokedy pred obchodom oslovovala ženy, aby si kúpili čerstvé kvasnice a upiekli dobré koláčiky. Do obchodu sme si chodili kupovať „mačkažák“. Spomínate si, „deti“?

(Š) – Zariadenie lekárne bolo ako za starých čias. Z tmavého dreva skrinky, poličky, zásuvky, porcelánové nádoby s latinskými názvami, váhy, škatuľky s liekmi a nezameniteľná vôňa. Lieky vydával sympatický lekárnik, pán Borský. Pridal úsmev a niekedy aj žartovnú poznámku.

Spoločne (K, B, S) – Oproti kostolu po ľavej strane Moyzesovej ulice smerom k námestiu (kadiaľ pôjdeme ďalej) na malom kúsku zelene bol pamätník padlým sovietskym hrdinom, na ktorom bola červená hviezda. Prvý dom bol prízemný, býval v ňom pán Majdan a jeho teta. Ďalší dom s Kníhkupectvom patril rodine Michala Klimku. Neskôr tu mal obchod Václav Kula KNIHY-PAPIER-BAZÁR. Na poschodí bývala rodina Kulovcov. V dome vo dvore, smerom na Poštovú ulicu, bývala ďalšia rodina Klimková, po nich rodina Komlošiová. Nasledujúci dom patril rodine Novodvorských. Na poschodí bývali a na prízemí bola trafika Tabak-noviny.

(Š) – V kníhkupectve som vídávala pôvabnú pani Kulovú. Po požiari Bojnického zámku v roku 1950 boli vo výklade fotografie z tejto udalosti, ktoré urobil pán Kula. Na už spomínanú trafiku mám tiež spomienky. Do malého obchodíka sa zostupovalo asi dvoma schodmi. Po oboch stranách boli vitríny a oproti dverám pult. Tu predávala pani Drličková, Lexmanová a Neuwirthová. V ľavom výklade som sa vždy pozrela na vrecúško s tabakom s názvom Taras Bul'ba. Na vrecúšku bola nakreslená hlava muža s baranicou na hlave, s fúzami a s fajkou v ústach. Pri vstupe do obchodíka vždy zavanula vôňa tabaku.

(B, K) – Veď'ajší poschodový dom patril Ligasovcom. Na prízemí bol obchod s textilom, neskôr tu predával látky pán Vodnár a po ňom bytový textil pani Čampišová. V susedstve stál malý prízemný dom, kde bola opravovňa pančúch a topánok. Čí to bol dom, nevieme. Ďalší bol dom J. Novotného. Na prízemí mal Kamenárstvo – výrobu náhrobných pomníkov. V tomto dome bola aj predajňa topánok a kabeliek značky „Ricker“, neskôr predajňa

kočíkov. Vedľajší dom patril Jozefovi Gregorovi, ktorý býval s rodinou na poschodí. Na prízemí mal pekáraň, v ktorej piekol zákazníkmi donesené chleby. Ale mal tu aj predajňu svojich výrobkov. V ďalšom dome bývala rodina Bašková. Na prízemí bol obchod Textil a topánky Viliama Bašku. V zadnom dome, s vyústením na Poštovú ulicu, býval jeho brat Tobiáš Baška. Nasledujúci dom patril rodine Chikanovej (Čikan). Oni tiež bývali na poschodí a na prízemí bolo Papiernictvo – školské potreby Ladislava Ilčíka, neskôr obchod s látkami „u Badi“. Ďalší dom s bránou bol rodiny Privitzerovej, v ktorom na prízemí bývala rodina Khüebachová a na poschodí rodina Privitzerová a Štendová. Na prízemí bolo aj Holičstvo a kaderníctvo Viliama Khüebacha. V zadnom dvore, ktorý bol situovaný na Poštovú ulicu, bývala rodina Hornáková a rodina JUDr. Privitera – otec a jeho advokátska kancelária. Nasledoval obchod so spodnou bielizňou pána Galusa – neskôr „u Fily“. V rohu konca ulice bol dom nazývaný „Šporkasa“, pretože kedysi tam bol peňažný ústav. Dvorom bol priechodný na Poštovú ulicu, tak ako aj ostatné domy na tejto ulici. V dome bývalo viac rodín: Reisovci, Sokolovci, Chovancovci, Neuwirthovci, Lexmannovci, ale i krajčírka Jolana Vavrová a bol tu aj známy Fotoateliér Braun. Celkom v kúte pri Vymazalovi bol obchod so suvenírmi. Tu predávala pekná pani Veterníková. Neskôr tu bolo kvetinárstvo.

(Š) – Pre mňa krásnym a tajomným miestom bol priechod z námestia na Poštovú ulicu cez tzv. „Šporkasu“. Vysoké múry domov, úzky dvor, ticho a pekná budova „Šporkasy“. Nezameniteľná atmosféra našej starej Prievidze.

Dokončenie v nasledujúcom čísle

Pohľad do opisovanej Moyzesovej ulice